

Sygn. akt I Ca 415/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2017 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Joanna Składowska

Sędziowie SSO Barbara Bojakowska

SSO Iwona Podwójniak

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2017 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółdzielni (...) w B.

przeciwko M. G. (1) i S. G.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Rejonowego w Sieradzu

z dnia 31 maja 2017 roku, sygnatura akt I C 1377/16

1. oddała apelację;

2. zasądza solidarnie od pozwanych M. G. (1) i S. G. na rzecz (...) Spółdzielni (...) w B. 1993 (jeden tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiąt trzy) złote z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I Ca 415/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Sieradzu, w sprawie z powództwa (...) Spółdzielni (...) w B. przeciwko S. G. i M. G. (1) o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną, uznał za bezskuteczną w stosunku do powódki umowę darowizny nieruchomości położonej w G., gminy B.,

dla której Sąd Rejonowy w Sieradzu prowadzi księgę wieczystą (...)

oraz nieruchomości położonej w G., gminy B., dla której Sąd Rejonowy

w S. prowadzi księgę wieczystą (...) zawartą przez pozwanych

z M. G. (2) w formie aktu notarialnego w dniu 5 marca 2015 roku za numerem repertorium (...) i zezwała powódce prowadzenie egzekucji z wyżej opisanych nieruchomości w celu wyegzekwowania należności wynikających z prawomocnego

wyroku Sądu Rejonowego w Sieradzu z dnia 11 lutego 2015 roku w sprawie

o sygn. akt V GC 557/14 oraz Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 25 września 2015 roku

w sprawie o sygn. akt XIII Ga 356/15 opatrzonej klauzulą wykonalności z dnia 22 grudnia 2015 roku (pkt 1) oraz zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 5829 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt 2).

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego zostało oparte na następujących ustaleniach i wnioskach, których istotne elementy przedstawiały się następująco:

M. G. (2) od 2012 roku prowadził działalność gospodarczą, w ramach której zajmował się pakowaniem i wprowadzaniem na rynek jajek spożywczych. Zakupów dokonywał między innymi od ojca - S. G., po cenach tańszych niż rynkowe. Transakcje miały charakter przelewowy tj. sprzedający wystawił faktury z określonym terminem płatności.

2 kwietnia 2013 roku S. G. i M. G. (2) zawarli umowę o współpracy w zakresie sprzedaży jaj, na mocy której sprzedający – S. G. zobowiązał się sprzedawać kupującemu – M. G. (2) towar własnym transportem w uzgodnionych terminach i zapewnić kupującemu towar w ilościach nie mniejszych niż 1000000 sztuk jaj miesięcznie, a kupujący zobowiązał się kupować towar dostarczony przez sprzedającego i wywiązywać się terminowo z płatności za zakupiony towar. Celem zabezpieczenia wierzytelności przyszłych do wysokości 700000 zł wynikających z niniejszej umowy M. G. (2) ustanowił hipotekę łączną na własnych nieruchomościach, tj. na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Sieradzu prowadzi księgę wieczystą o nr (...), na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w S. prowadzi księgę wieczystą o nr (...) i na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Sieradzu prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

Firma (...) spółka z o.o., której M. G. (2) był jedynym członkiem zarządu, współpracowała ze Spółdzielnią (...) w K., przejętą później przez powódkę – (...) Spółdzielnię (...) w B..

21 września 2012 roku Spółdzielnia (...) w K. uzyskała nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym Sąd Rejonowy w Opolu nakazał pozwanemu (...) sp. z o.o. we W." aby zapłacił na rzecz ww. powoda kwotę 12148,90 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 12 czerwca 2012 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. Postanowieniem z 22 marca 2013 roku wydanym w sprawie o sygn. akt V GNc 4609/12 Sąd Rejonowy w Opolu opatrzył nakaz klauzulą wykonalności.

29 kwietnia 2013 roku wierzyciel złożył wniosek o wszczęcie egzekucji. Pismem z dnia 7 maja 2013 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Sieradzu (...)zawiadomił dłużnika o wszczęciu egzekucji, a postanowieniem z 23 października 2013 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Sieradzu (...) umorzył postępowanie wobec stwierdzenia jej bezskuteczności.

11 lutego 2015 roku Sąd Rejonowy w Sieradzu Wydział Gospodarczy wydał wyrok w sprawie o sygn. akt V GC 557/14, w którym zasądził na podstawie art. 299 k.s.h. od pozwanego M. G. (2) na rzecz powoda (...) Spółdzielni (...) w B. kwotę 15705,70 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 12148,90 zł od dnia 12 września 2014 roku do dnia zapłaty, od kwoty 3556,80 zł od dnia 23 września 2014 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 2641,65 zł, a także kwotę 918 zł tytułem zwrotu opłaty od pozwu, kwotę 17 złotych tytułem opłaty skarbowej od dokumentu stwierdzającego ustanowienie pełnomocnika oraz kwotę 2400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

5 marca 2015 roku dłużnik M. G. (2) w drodze umowy darowizny sporządzonej przed notariuszem za numerem Rep. (...) przeniósł własność niezabudowanej nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem ewidencyjnym działki 611 o powierzchni 2,9674 ha, położonej w miejscowości G., gminy B., powiatu (...), województwa (...), dla której urządzona jest księga wieczysta (...) i własność niezabudowanej nieruchomości gruntowej oznaczonej numerem ewidencyjnym działki (...) o powierzchni 2,8932 ha położonej w miejscowości G., gminy B., powiatu (...), województwa (...), dla której urządzona

jest księga wieczysta (...) na rzecz swoich rodziców M. i S. małżonków G. do ich majątku objętego wspólnością ustawową majątkową małżeńską.

W dziale IV księgi wieczystej (...) i w dziale czwartym księgi wieczystej (...) wpisane były wówczas hipoteki: umowna łączna na kwotę 130000 zł na rzecz Skarbu Państwa Agencji Nieruchomości Rolnych Filia w Ł. oraz przymusowa łączna na sumę 57622,79 zł na rzecz (...) A.S. P., a także umowna łączna na sumę 700000 zł na rzecz S. G..

Wyrokiem z 25 września 2015 roku wydanym w sprawie o sygn. akt XIII Ga 356/15 Sąd Okręgowy w Łodzi na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Sieradzu z dnia 11 lutego 2015 roku wydanego w sprawie o sygn. akt V GC 557/14 oddalił apelację i zasądził od M. G. (2) na rzecz (...) Spółdzielni (...) w B. z siedzibą w B. kwotę 1200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. W dniu 22 grudnia 2015 roku

Sąd Rejonowy w Sieradzu I Wydział Cywilny nadał powyższym orzeczeniom klauzulę wykonalności.

Z uwagi na niezapłacenie zasądzonych kwot przez dłużnika M. G. (2) powódka (...) Spółdzielnia (...) w B. w dniu 22 stycznia 2016 roku skierowała do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Sieradzu (...) wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko M. G. (2).

Postępowanie egzekucyjne dotyczy kwoty należności głównej: 18347,35 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwot 12148,90 zł od dnia 12 września 2014 roku do dnia zapłaty, od kwoty 3556,80 zł od dnia 23 września 2014 roku do dnia zapłaty, kwoty 4535 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwoty 3600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, 935 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych, kwoty 72 zł tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu klauzulowym, w tym 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa w postępowaniu klauzulowym, 12 zł tytułem zwrotu opłaty kancelaryjnej, kosztów niniejszego postępowania egzekucyjnego, do chwili obecnej powód nie otrzymał w wyniku ww. postępowania żadnych środków.

Pismem z 11 kwietnia 2016 roku pełnomocnik wierzyciela wniósł o wszczęcie egzekucji z udziału dłużnika w nieruchomości położonej w B. przy ul. (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o nr (...).

Pismem z 13 kwietnia 2016 roku (doręczonym dłużnikowi 18 kwietnia 2016 roku) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Sieradzu (...) zawiadomił o wszczęciu egzekucji z ww. nieruchomości.

Pismem z tego samego dnia (doręczonym 19 kwietnia 2016 roku) współmałżonka dłużnika A. G. zawiadomiona została o wszczęciu egzekucji z ułamkowej części ww. nieruchomości, która w dniu 25 kwietnia 2016 r. oświadczyła w trybie art. 923 k.p.c., iż sprzeciwia się zajęciu ww. nieruchomości. Komornik Sądowy zawiadomił o tym fakcie wierzyciela.

Dłużnik M. G. (2) nie posiada innego majątku, z którego mogłaby być prowadzona egzekucja niż ww. nieruchomość objęta majątkową wspólnością ustawową

Zabezpieczenie na rzecz firmy (...) upadło formalnie ze względów proceduralnych 1 października 2015 roku. Upadek zabezpieczeń hipotecznych Skarbu Państwa – Agencji Nieruchomości Rolnych nastąpił po spłacie zobowiązania względem Agencji z konta należącego do pozwanych tj. 20 marca 2015 roku.

W dacie zawarcia umowy darowizny M. G. (2) miał zobowiązania wobec ojca. Umowa o współpracy między nimi nie została formalnie rozwiązana. Zamówienia jajek i dostawy skończyły się jednak w 2014 roku. Wobec M. G. (2) i A. G. toczy się postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Sieradzu (...) pod sygn. akt Km 3115/15 na wniosek jego ojca

na podstawie art. 777 § 1 pkt 4 k.p.c. do kwoty 1399745,35 zł na podstawie aktu notarialnego - oświadczenia A. i M. G. (2) w przedmiocie solidarnego poddania się egzekucji. Egzekwowana należność wynosi obecnie ponad 1400000 zł.

17 marca 2015 roku M. G. (2) darował rodzicom około 60 ha ziemi. M. G. (2) miał wówczas zobowiązania względem (...) na kwotę około 1 milion złotych, które S. G. spłacił zaciągając na ten cel kredyt zabezpieczony hipotekami na nieruchomościach darowanych mu przez M. G. (2) w marcu 2015 roku, łącznie około 66 ha. Aktualnie ojciec dochodzi od syna należności innych niż te które wynikają z umowy o współpracy między nimi.

W czerwcu 2015 roku dłużnik M. G. (2) zawiesił prowadzoną działalność gospodarczą, a miesiąc później ją wyrejestrował. Obecnie M. G. (2) utrzymuje się z prowadzenia gospodarstwa rolnego o powierzchni 2 ha. Uprawia zboża. Gospodarstwo prowadzi razem żoną A. G. i nie są zatrudnieni poza gospodarstwem rolnym.

Sytuacja majątkowa M. G. (2) od dnia 5 marca 2015 roku do chwili obecnej nie uległa zmianie. Aktualnie M. G. (2) posiada zobowiązanie we frankach szwajcarskich – kredyt na dom z miesięczną ratą około 3000 zł. Ma też zobowiązanie wobec rodziców i powoda. Inne zobowiązania M. G. (2) stara się pokrywać na bieżąco z gospodarstwa. Pomagają mu w tym rodzice. M. G. (2) oprócz powoda ma inne wymagalne należności.

Pozwani zawarli w dniu 18 marca 2015 roku umowę o kredyt inwestycyjny o nr (...) w kwocie 1080000 zł z Bankiem (...) w B. przeznaczony na spłatę zadłużenia wobec Skarbu Państwa. Bank na podstawie ww. umowy zobowiązał się do zapewnienia środków na rachunku obsługi kredytu, z którego to rachunku 20 marca 2015 roku nastąpiła wpłata kwot 779965, 23 zł i 321780,12 zł stanowiących spłatę zobowiązań A. i M. G. (2) wobec Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa zabezpieczonych hipoteką m.in. na nieruchomościach objętych niniejszym postępowaniem.

Sąd, powołując się na regulacje prawne art. 527-534 k.c. stwierdził, że powództwo zasługuje na uwzględnienie, gdyż w sprawie bezspornym jest istnienie wierzytelności pieniężnej powódki i odpowiadającego jej długu M. G. (2). Nadto wierzytelność podlegająca ochronie jest skonkretyzowana, jak również to, że dłużnik miał świadomość istnienia swojego długu wobec powódki.

Sąd zwrócił uwagę, iż zobowiązanie dłużnika było wymagalne w 2015 roku oraz że, dłużnik działał w złej wierze przenosząc na pozwanych, będących jego rodzicami własność nieruchomości objętych księgami wieczystymi (...) i (...). Celem tej czynności było takie przesunięcie majątkowe, które uniemożliwiłoby zaspokojenie wierzytelności powoda i chroniło posiadany przez jego rodzinę majątek. Pomimo prowadzenia przez powodową spółkę egzekucji z majątku dłużnika nie została ona zaspokojona ani w chwili dokonywania zaskarżonych czynności ani w chwili obecnej.

Zdaniem Sądu, zaskarżona czynność dłużnika w postaci darowizny nieruchomości na rzecz pozwanych została dokonana z pokrzywdzeniem wierzyciela, z uwagi na pogłębienie stanu niewypłacalności M. G. (2), gdyż na skutek tych czynności nastąpiło zmniejszenie majątku dłużnika, gdyż ubył z niego wartościowy składnik w postaci dwóch nieruchomości.

Sąd zauważył również, że dokonanie zaskarżonej czynności w postaci umowy darowizny na rzecz pozwanych powiększyło niewypłacalność dłużnika w momencie jej zaskarżenia, gdyż między powiększeniem niewypłacalności dłużnika, a podjęciem przez niego czynności prawnej w postaci umowy darowizny na rzecz pozwanych zachodził związek przyczynowy. Dłużnik działał niewątpliwie z pewną świadomością pokrzywdzenia wierzyciela oraz przyszłych wierzycieli. Wiedza pozwanych (będących osobami bliskimi dłużnika - jego rodzicami, pozostającymi jednocześnie z nim w stałych stosunkach gospodarczych) o tym pokrzywdzeniu powódki objęta jest zaś domniemaniem, które nie zostało w niniejszym postępowaniu obalone.

W ocenie Sądu, w oparciu art. 527 § 2 k.c. a także powołane orzecznictwo SN, braku pokrzywdzenia powódki nie można upatrywać w nieodpłatnym charakterze dokonywanej czynności oraz w fakcie obciążenia zbytej nieruchomości hipoteką o wartości przewyższającej ich wartość.

Zwrócono uwagę, że w rozpoznawanej sprawie obciążenie hipoteczne na nieruchomościach objętych postępowaniem zarówno wobec Skarbu Państwa Agencji Nieruchomości Rolnych jak i (...) A.S. zostały jeszcze w 2015 roku wykreślone, a wobec S. G. wygasły na skutek uzyskania uprawnień właścicielskich.

Dlatego w ocenie Sądu chybione są argumenty pozwanych odnoszące się do obciążenia ww. nieruchomości hipotekami podając, że w doktrynie i orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że pokrzywdzenie wierzyciela należy ocenić według chwili zaskarżenia (wystąpienia przez wierzyciela z „akcją pauliańską” i orzekania).

W tych warunkach, przyjęto że zachodzą wszystkie przesłanki uzasadniające uznanie za bezskuteczną w stosunku do powódki przedmiotowej umowy darowizny nieruchomości i zezwolenie powódce na prowadzenie egzekucji z wyżej opisanych nieruchomości w celu wyegzekwowania należności wynikających z prawomocnych wyroków, gdyż czynność ta została dokonana z pokrzywdzeniem powódki, będącej wierzycielem M. G. (2), ponadto sytuacja powódki wskutek dokonanej czynności uległa istotnemu pogorszeniu, skutkując jej pokrzywdzeniem w rozumieniu przepisu art. 527 § 2 k.c.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c., 99 k.p.c. w zw. § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804 ze zm.).

Apelację od powyższego wyroku złożyli pozwani, zaskarżając go w całości, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych zwrotu kosztów procesu, według norm przepisanych za pierwszą instancję, a także o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych za drugą instancję.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucili, że został on wydany z naruszeniem prawa materialnego poprzez niewłaściwą wykładnię i zastosowanie art. 527 § 1 i 2 k.c. polegającą na przyjęciu przez Sąd Rejonowy w Sieradzu, iż istnienie w dacie dokonania zaskarżonej umowy darowizny nieruchomości wierzycelności zabezpieczonych hipotecznie przekraczających wartość tych nieruchomości nie było istotne dla oceny czy wskutek tej czynności doszło do pogłębienia się niewypłacalności darczyńcy M. G. (2), a także poprzez przyjęcie, iż spłata zobowiązań zabezpieczonych hipotecznie przez pozwanych po zawarciu zaskarżonej umowy darowizny jak również konfuzja uprawnień właścicielskich z wierzycelnościami pozwanego S. G. nie powodują braku pogłębienia się niewypłacalności M. G. (2).

Zarzucili także, że powyższa wykładnia art. 527 § 1 i 2 k.c. sprzeczna jest z zasadą elementarnej sprawiedliwości, co czyni zasadnym postawienie temu rozstrzygnięciu zarzutu sprzeczności z art. 5 k.c.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanych nie zasługuje na uwzględnienie.

Nie można podzielić zarzutów apelujących, iż w realiach przedmiotowej sprawy Sąd pierwszej instancji naruszył art. 527 § 1 i 2 k.c. poprzez przyjęcie, iż istnienie w dacie dokonania zawarcia umowy darowizny nieruchomości wierzytelności zabezpieczonych hipotecznie przekraczających wartość tych nieruchomości nie było istotne dla oceny czy skutek tej czynności doszło do pogłębienia się niewypłacalności darczyńcy, chociaż nietrafny był pogląd Sądu Rejonowego, że nie mają one żadnego znaczenia.

W rozpoznawanej sprawie istota sporu sprowadza się do ustalenia czy na skutek czynności prawnej doszło do pokrzywdzenia wierzyciela, czyli powoda.

W doktrynie i orzecnictwie dominuje pogląd, że uzyskanie przez dłużnika ekwiwalentu za zbyty składnik majątkowy nie przesądza o braku pokrzywdzenia, gdyż w świetle art. 527 k.c. pokrzywdzenie wierzycieli powiązane z niewypłacalnością dłużnika ma miejsce również wówczas, gdy zaspokojenie od dłużnika można wprawdzie uzyskać, lecz z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka, a więc, gdy zaspokojenie jest utrudnione i opóźnia się w czasie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 r. IV CKN 525/00). Uzyskanie przez dłużnika ekwiwalentu za zbyty składnik majątkowy tylko wtedy pozwala na uznanie, że do pokrzywdzenia wierzycieli nie doszło, gdy uzyskany ekwiwalent znajduje się w majątku dłużnika lub został wykorzystany do zaspokojenia wierzycieli (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2008 r. V CSK 471/07) Natomiast jeżeli uzyskane świadczenie ekwiwalentne nie gwarantuje zaspokojenia wierzycieli, przesłanka ich pokrzywdzenia przewidziana w art. 527 k.c. jest spełniona (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2004 r. II CK 367/03). Nie ulega też wątpliwości, co trafnie stwierdził Sąd pierwszej instancji, że w sprawie nie zostało obalone domniemanie przewidziane w art. 527 § 3 KC, iż strona pozwana wiedziała o tym, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Słusznie także Sąd Rejonowy wskazał, że dla skuteczności skargi pauliańskiej decydujące znaczenie ma rzeczywisty stan majątku dłużnika w czasie, gdy wierzyciel żąda zaspokojenia, a uwzględniając wymagania art. 316 § 1 k.p.c. - stan istniejący w chwili orzekania (porównaj wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001 r. V CKN 280/00, z dnia 23 lipca 2003 r. II CKN 299/01, z dnia 29 czerwca 2004 r. II CK 368/03 i z dnia 5 marca 2008 r. V CSK 471/07, oraz z dnia 16 marca 2006 r. III CSK 8/06, OSNC z 2006 r. Nr 12, poz. 207).

Rację ma również przy tym apelujący, że uwzględnienie powództwa opartego na art. 527 k.c. jest możliwe tylko w razie istnienia związku przyczynowego między zaskarżoną czynnością prawną dłużnika a jego niewypłacalnością. Jeżeli bowiem stan majątku dłużnika uniemożliwiał zaspokojenie wierzyciela niezależnie od tego, czy zaskarżona czynność została dokonana, nie istnieje związek przyczynowy między tą czynnością a pokrzywdzeniem wierzycieli co skutkuje koniecznością oddalenia skargi pauliańskiej (porównaj wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2007 r. II CSK 384/06). Jak wskazał również Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 13 października 2006 r. III CSK 58/06 (OSNC z 2007 r. Nr 9, poz. 138) i z dnia 29 września 2011 r. IV CSK 99/11 oraz w wyroku z dnia 28 czerwca 2007 r. IV CSK 115/07, dla oceny, czy istnieje związek przyczynowy między zaskarżoną czynnością prawną dłużnika polegającą na zbyciu nieruchomości a niewypłacalnością dłużnika, istotne znaczenie ma między innymi to, czy nieruchomość była obciążona hipoteką. Jeżeli tak, konieczne jest zbadanie, czy wobec istnienia obciążenia hipotecznego, wierzyciel osobisty miałby możliwość przynajmniej częściowego zaspokojenia swojej wierzytelności. Wymaga to porównania wartości nieruchomości i wysokości obciążenia hipotecznego **w chwili orzekania** oraz oceny, czy w świetle obowiązujących przepisów o egzekucji z nieruchomości obciążonej hipotekami, możliwe byłoby zaspokojenie choćby części.

W rozpoznawanej sprawie niespore było, że wartość nieruchomości to 180.000 zł oraz, że była ona obciążona hipotekami o wysokości przekraczającej jej wartość. Należy jednak zauważyć, co skrętnie pomija apelujący, że były to hipoteki umowne i kaucyjne łączne, które obciążały nie tylko nieruchomości objętej zaskarżoną czynnością, a w dacie zaskarżenia czynności prawnej – wstąpienia z powództwem i orzekania o nim – przedmiotowe hipoteki już nie istniały. Hipoteka na rzecz Agencji Nieruchomości Rolnych, wygasła na skutek spłaty zadłużenia przez pozwanych i tylko tę czynność można potraktować jako zaspokojenie wierzyciela., chociaż nie zostało wykazane, że wierzytelność zabezpieczona hipoteką na tych konkretnych nieruchomościach na rzecz Agencji była już wymagalna. Jak wynika z

zeznań świadka M. G. (2) w dacie czynności należało spłacić tylko ratę 100.000 zł, a nie resztę ceny nabycia wszystkich nieruchomości, co uczynili pozwani.

Hipoteka zabezpieczająca wierzytelność wobec (...) A.S., została wykreślona z powodu upadku zabezpieczenia.

Natomiast hipoteka, która miała zabezpieczać wierzytelność pozwanych z tytułu umowy o współpracy z 2 kwietnia 2013 r., dotyczyła wierzytelności przyszłych i mimo ustanowienia jej na kwotę 700.000 zł, nie oznacza, że było to faktyczne obciążenie. Jak wynika z zeznań dłużnika obroty nie przekraczały 200.000 zł. Zachodzi zatem podejrzenie, czy samo ustanowienie hipotek nie miało na celu pokrzywdzenia wierzycieli, w tym powoda, którego dług wobec spółki dłużnika był wymagalny już w czerwcu 2012 r. Poza tym, brew twierdzeniom apelującego, ani wysokość wierzytelności zabezpieczonej tą hipoteką, ani wymagalność nie została w tym postępowaniu wykazana. Samo załączenie do akt sprawy kserokopii faktur obrazujących sprzedaż towaru spółce dłużnika nie oznacza, że kwoty te nie zostały zapłacone, że M. G. (2) miał dług wobec ojca z umowy o współpracy w wysokości przekraczającej wartość nie tylko nieruchomości objętych pozwem ale także trzeciej na której także była ustanowiona hipoteka kaucyjna. Wątpliwości te potwierdzają zeznania świadka M. G. (2), który nie wykluczył, że jakaś faktura była zapłacona. Natomiast wymagalność roszczenia pozwanych winna być wykazana chociażby wezwaniem do zapłaty długu, czy potwierdzeniem salda.

Uszło także uwadze apelującego, że w marcu 2015 r. pozwani otrzymali od dłużnika nie tylko nieruchomości objęte zaskarżoną czynnością, ale nieruchomości o łącznej powierzchni 66 ha i oceniając pokrzywdzenie wierzyciela, czy ekwiwalentność świadczeń, należy brać pod uwagę nie tylko umowę z 5 marca 2015 r., ale także umowę darowizny z 17 marca 2015 r.

W tych okolicznościach nie można przyjąć, że ewentualne postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko zbywcy nieruchomości pozbawiłoby powoda możliwości zaspokojenia się z egzekucji z nieruchomości, z uwagi na treść art. 1025 k.p.c. Jak wynika z powyższych rozważań jedynie hipoteka na rzecz Agencji Nieruchomości Rolnych stanowiłaby na dzień orzekania realną wierzytelność, której zaspokojenie byłoby uprzywilejowane.

Wypada także wspomnieć, iż każde doprowadzenie do zmniejszenia możliwości, nawet częściowego zaspokojenia wierzytelności, jest zwiększeniem stopnia niewypłacalności i jedynie takie rozumienie treści przepisu art. 527 § 2 k.c. należy uznać za prawidłowe, (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07 kwietnia 2000 r., sygn.. akt IV CKN 7/00; orzeczenie Sądu Najwyższego w sprawie o sygn.. II CK 128/04).

Nie zasługuje także na uwzględnienie zarzut skarżącego odnoszący się do naruszenia przez Sąd art. 5 k.c. wobec twierdzeń apelującego dotyczącego wykładni art. art. 527 § 1 i 2 k.c., co jest jego zdaniem sprzeczne z zasadą elementarnej sprawiedliwości.

Dla porządku przypomnieć trzeba, że celem instytucji przewidzianej w art. 527 i nast. k.c., a więc i art. 531 § 2 k.c., jest umożliwienie wierzycielowi zaspokojenia jego wierzytelności wobec dłużnika także w wypadku gdy dłużnik zachowuje się nielojalnie oraz kiedy sprzecznie z zasadami rzetelności postępują także podmioty uczestniczące w czynności oddalających nadającą się do egzekucji korzyść od majątku dłużnika. Takie stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 kwietnia 2012 roku w sprawie II CSK 448/11, OSNC-ZD 2013/4/69, LEX nr 1215052, które należało podzielić. Zachowanie pozwanych jako następcy względem dłużnika, nie może zatem, zdaniem Sądu Odwoławczego, zasługiwać na aprobatę, a w konsekwencji podlegać ochronie z uwagi na ich własne interesy, w tym ekonomiczne. Pozwani przystępując do nieodpłatnej umowy ze swoim synem musieli przewidywać i uwzględnić możliwość skorzystania przez powoda z ochrony paulińskiej, nie zaś bezpodstawnie liczyć, że nie zostanie ona zrealizowana. W tych okolicznościach nie może być uznane za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego domaganie się ochrony prawnej przez powoda w niniejszej sprawie. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 listopada 2000 roku w sprawie II CKN1354/00, Lex nr 51966, działanie zgodne z prawem korzysta z domniemania zgodności z zasadami współzycia społecznego, chyba że wykazane zostaną szczególne, konkretne okoliczności obalające to domniemanie. Zgodzić się przy tym należy z poglądem Sądu Apelacyjnego w Łodzi wyrażonym w wyroku z dnia 16 kwietnia 2014 roku w sprawie I ACa 1363/13, Lex nr 1458943, że teza wymienionego wyroku Sądu Najwyższego wyznacza pewien standard postępowania w sprawach, w których zachodzi podejrzenie nadużycia prawa podmiotowego. Jeśli strona wykonywała

uprawnienie przysługujące jej na podstawie obowiązującego przepisu, sąd w punkcie wyjścia musi przyjąć, że jej zachowanie odpowiada kryteriom z art. 5 k.c. W konsekwencji można wyrażać pogląd o obowiązywaniu w prawie polskim domniemania korzystania z prawa w sposób zgodny z zasadami współżycia społecznego. Przedstawione zaś przez pozwanych argumenty tego domniemania nie obaliły.

Dlatego też pogląd, iż przedmiotowe powództwo jest sprzeczne z art. 5 k.c., nie może odnieść zamierzonego skutku.

Z przedstawionych powyżej względów, uznać należy że Sąd Rejonowy nie naruszył wspomnianych przepisów prawa materialnego i dlatego bezzasadna apelacja pozwanych na podstawie art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu, o czym orzeczono jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego, należnych od pozwanych solidarnie na rzecz powoda Sąd Okręgowy orzekł w punkcie 2 wyroku, na podstawie art. 98 § 1 - 3 k.p.c.

w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., tj. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, który pozwani przegrali w instancji odwoławczej w całości oraz mając na uwadze fakt złożenia przez pełnomocnika powoda spisu kosztów (k. 309), na które złożyło się jego wynagrodzenie oraz koszty stawiennictwa na rozprawie apelacyjnej.

Sąd zasądził więc od pozwanych na rzecz powoda kwotę łączną 1993 zł z tytułu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym, uznając iż podatek Vat

nie należy się pełnomocnikowi, gdyż przepisy rozporządzenia w sprawie opłat za czynności pełnomocnika odnoszące się do radcy prawnego „z wyboru” nie przewidują podwyższenia wynagrodzenia o podatek od towarów i usług.

Wysokość kosztów profesjonalnego zastępstwa prawnego po stronie powodowej

w wysokości 1800 zł Sąd Odwoławczy ustalił w oparciu o § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r., poz. 1804 ze zm.), powiększonego o koszty stawiennictwa pełnomocnika na rozprawie apelacyjnej w wysokości 193 zł.